

F. V. SEĽVÍK

A B E C E D Á R

PRVÁ ČÍTANKA.

PRE

KATOLICKÉ POČIATOČNÉ ŠKOLY.

Z POVERENIA SPOLKU SVÄTÉHO ŠTEFANA

PRELOŽIL

JOZEF ZELIGER,
UČITEL'SKÝ VZDELÁVATEĽ.

V BUDAPEŠTI,
NÁKLADOM SPOLKU SVÄTÉHO ŠTEFANA.

1896.

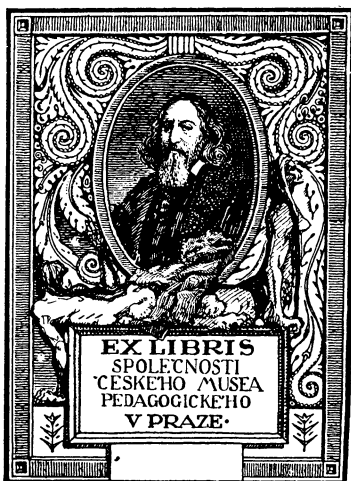
**Pedagogická knihovna
J. A. Komenského**

Šeťte knih!
Nevpisujte do nich poznámek,
nepodtrhujte a nezatrhujte
v nich nič, neboť tým
se knihy poškodzujú!

evizla
1969

U
149001

H. 151. 0115 (1970) - U

EX LIBRIS
SPOLEČNOSTI
ČESKÉHO MUSEA
PEDAGOGICKEHO
V PRAZE.

Abecedár.

I.

i i

i í

i í

n ň

ni! nini!

n ň

ni! nini!

n ň

ni! nini!

m

mi. ím. ni! ním. ni-mi.

m

ím. mi. ni-mi. ním.

III

mi. ím. ním. nimi.

u ú

um. u-mu. mi-nú.

u ú

um. umu. mi-nú.

u ú

um. umu. minú.

κ

múκ. mú-κu. κum.

R

múr. rum. mú-ru. mu-ríň.

r

múr. múru. muríň.

y ý

my. mi. múr. mú-ry.

y ý

mi. my. múr. mú-ry.

h h

my. múrh.

v

vy. vi-nu. ni-nu. vi-ny ni-vy.

V

vy. vi-nu. ni-vu. vi-ny. ni-vy.

W

wy. winu. niwu.

e é

ve-ve. veru! ver! ve-rí. ve-rím. ver-
me! ve-rí-me. ne-ver! ne-mé.

e é

ver! ve-rí. ve-rím. veríme. verme! never!
neverme! my veríme. remeň. mreň. nemé.
verné.

e é

remeň. nemy. werny werné.

c ě

cín. ěin. ěiň! ěi-ní. ce-ní. ce-nu.
ceň-me! ve-nec. vec. več. meč.

c ě

cín. čin. meč. vec. čiň! reč. venec. ne-
mec. večer. večný. učený. červ. vrece.

c ě

wec. reč. cín. čin. wečer. wenec.

o ó

or! o-re. o-rem. or-me! noc. moc.
mo-re. ví-no. ne-moc. no-vi-nu. ro-
vi-nu.

o ó

or! ore. orem. orme! moc. nemoc. víno.
únor. meno. rovno. roviny. noviny.
on ore. oni orú. my oreme. on reční.

o ó

meno. wíno. rowno or!

l l

il. úl. me-le. mi-lý. če-lo. lí-ce.
lom. mol. lev. o-rol. ryl. mluv!
mlyn. lo-vec.

l l'

íl. ílu. úl. úlu. lom. mol'. mele. lomí.
lov. lovec. olovo. mlyn. mluv! mravenec.
lev reve. on mluví. mluv milú reč! vo
mlyne meleme.

l l'

lom. mol. lomí. múli. mlyn.

a á

on. o-na. na! naň. á-no. a-ni. lá!
la-la! lá-me. lá-ma. ma-lá. mi-lá.

mi-la. my-la. laň. lan. má-ry. va-
ri. vi-no. rá-no. ra-na. vra-na.
la-vi-ca. mu-li-ca. ma-li-na. mly-
nár me-le.

a á

na! naň. on. ona. nám. vám. var! varí.
varím. varíme. mocrár. mravec. mrave-
nec. malina. novina. vinica. omelina. ve-
verica. vrav! vlna. mrva.

oni mali maliny. varme, čo máme. oni varili víno. orali
roľu? on má rám. nemá mena malá nemá? ranili orla?

a á

má mama malinu? má. — wer mame! mu-
licu máme. lawicu nemáme. nemý newrawí.

ja. jar. oj! roj. raj. máj. loj.

o-jo. ja-ro. ja-rý. ja-ma. ju-ni. ju-
li. jem-ný. voj-na. an-jel. jač-meň.
ja-vor je-leň. ja-lo-vec. ja-lo-ri-ca.
my le-je-me loj. o-ni le-ju o-lej.

j

oj! roj. loj. ja. jar. ráj. máj. jama. jaro. vojna.
javor. anjel. jeleň. január. ľalija. vanília.
murár muruje múr. volaj na murára, muráru, muruj!
na jar je máj. roj má úl. my máme roje, oni nemajú
roje. ja mluvím. moja mama má ľaliju. vrav nám no-
vinu o vojne.

í

na ovci je vlna. mama mňa myla. wanilija
je veľmi voňavá. maľuj anjela!

t t

ja. ty. ti. on. tón my. myt. tu.

túl. to. tot! to-to. tu-to. tú-to. tí.
tí-to. lôt. tam. tma. cent. toč! ta-
va. tú-la. lú-to. te-lo. le-to. te-la.
u-myt. tvor. tvo-ry. o-tvor. mo-týl.
tma-vý. trá-va. ci-trón. cin-to-rín.
mi-nu-ta. o-rol le-tí. mla-tec mlá-tí.

t t'

ty. tí. tu. tú. to. tón. toto. tato. táto. títo.
l'úto. mýto. minúta. citrón. cintorín. ja tu,
ty tam. on tu, tí tam. tož je motýl. tata
je vo mlyne. my máme tri mlyny. tu je
máj. vítaj máju! majte mňa na ume!
vítajte! vítam ťa! vrany letely, malí volali: leťte, len
nám neuleťte! l'útujte malú nemú.

t t'

toto je metla! otawa je lúčna tráwa. wrana
letí. čo motáte?

f

fa-ra. fu-ra. ráf. traf! rýf. ú-faj!
trú-faj! fi-ja-la. fu-ja-ra. fan-fa-
ra. fa-mi-li-ja.

f

ráf. traf! rýf. fara. úfaj. fujara. fijala. fa-
mílija.

máte fijalu? my nemáme fijalu. my máme vaníliju. to
je moja famílija! je tu aj tvoja famílija? moja famí-
lija je malá. tvoja famílija není malá. trafte jeleňa!
pif, puf, paf! my trafime orla.

f

toto je fara. to tam je fúra. merajte na rýf!

b

ba! bax. bor. bob. bol. bil. bo-li.
ba-ňa. ne-be. ry-ba. ba-ba. o-bor.

o-bec. bar-va. brá-na. vra-bec. bra-
vec. be-li-ca. ba-ul-na. bre-me-no. o-
by-čaj. ho-ro-vi-ca. brat. brát.

b

ba! bár. bor. bol. baňa. ryba. baba. byli-
na. otruba. jabloň. bavlna je červená. be-
lica je ryba.

my nemáme veľa rýb. to je moja obyčaj. vrabec není
bravec. blen je bylina. obor je mocný. on bol na ja-
bloni. otcov brát je vo mlyne. otvorte bránu!

b

moja lúba mati! brána neba je nám
otvorená.

h

ha! ha-ha! háj. huj! hej! hor!
hon. roh. ho-ra. hu-ba. mi-há. vá-

ha. ro-hy. no-ha. o-heň. ú-hor. har-
fa. hri-va. haň-ba. hla-va. hra-na.
hrab! hmat. hnev. leh. breh. ha-
le-na. hra-na-tý. u-bo-hý. no-ha-
vi-ca.

h

ha! háj. hon. hor! roh. noha. hora. hra.
hrab! hrable. holub. hrnec. hrana. rob!
hrob. hrobár. truhla. halena. ubohý. hra-
natý.

role meráme na hony. moja halena je nová, tabuľa je
hranata. čo má hrivu? voly majú rohy. na hlave mám
oči. ubohý volá: hore je nebo. máte ihlu? my máme
veľa holubov. oni hrablami hrabú. aj vrabec hrabe.
furmani, hamujte! hrajte na harfu! roháč má rohy.

h

hola je holá. na hone hoňá. hrablami
hrabeme. tabuľa má hrany. jeleň má rohy.

k

ka! hák. mak. rak. rok. o-ko. ru-
ka. ku-na. ku-ra. ká-va. kra-va.
ka-bát. ko-hút. ka-meň. vo-jak. ko-
reň. ryb-ník. klo-búk. kni-ha. mač-
ka. luň-ka. kav-ka. člo-vek. kú-hol.
ko-mo-ra. ko-le-no. kve-ti-na. ru-ka-
vi-ca. král. kruh. krok. křk.

k

ha! hák. rok. rak. oko. káva. kuna. kura.
ruka. krava. kohút. kabát. koreň. rybník.
kniha. trávnik. mrkva. hrkot. komora.
kvetina. rukavica.

kováč kuje. vlk vyje. vojak bojuje. král kraluje.
kura hrabe. kuna behá. kone ťahajú. ruka ruku myje.

krajčír má nové kabáty. koľkonohý je rak? koľko
máte rokov?

komár je malý. kvetina je voňavá. krv je červená. jaká je
krv? jaká je mrkva? kavka je vták. čím meráme víno?
víno meráme hektolitrom.

f

fúfol je na roli. čo wymoláva fohút? čítaj
túto knihu! hore rufy!

d d

dá. dám. dar. daj! deň. je. jed.
med. lod. ľad. had. úd. bud. dul.
dom. de-do. vo-da. ru-da. di-ha. ha-
di. o-dev. ná-rod. vdo-va. bra-da.
da-ťel. dre-vo. ho-di-na. ro-di-na. du-
ti-na. od-po-ved. da-te-li-na.

d d'

dá. dar. deň. jed. med'. loď. dub. voda.
dedo. ruda. odev. národ. vdova. bráda.
datel'. jahoda. hodina. rodina.

kol'ko je hodín? hodiny bijú, tlučú. daruj mi tvoje
hodiny! to je dar! dúha je na nebi. deti, do roboty!
med' je kov. loď je na vode. tu je tvoja rodina? on
je úč mojej rodiny. daj mi odpoveď! dám ti odmenu!

D D'

ubohá wdowa má wela detí. dajte jej dar!
nebo wám to odmení.

p

pá! pár. páv. pec. cep. lep. pán.
pot. plot. pá-ni. pa-ni. pe-ro. re-
pa. pi-vo. ko-pa. li-pa. pil-ka. tep-lo.
váp-no. po-pol. to-pol. kú-pel. po-

*tok. kupec. ko-pec. čo-pec. plát-no.
o-pi-ca. pa-li-ca. lo-pa-ta. pa-ro-hy.
pa-nou-nik.*

P

pán. páv. pár. pero. páni. pani. repa. pivo.
lipa. pot. plot. popol. topol. kopec. kupec.
perník. perníkár. pravotár. tulipán.

palec je malý. pán je veľký. pani mlynárka, plátno
meráme na meter! jeleň má parohy. po vode plávajú
lode. palica je hybká. kupec predáva cukor. fara je
na kopci. pec je horúca. páv kráča jako pán. mlatec
mláti cepom. kto má tulipán? prút není prúd. on má
ročný plat.

*je tu pokrm? je tu nápoj? víno je nápoj. pivo je ná-
poj. víno nepi! ani pivo nepi! voda je nápoj. vodu
pi! menuj mi pokrmy!*

P

panovníka menujeme frálom. frála ctíte a
milujte! pravú ruku hore! toto je moja
pravica! ktorá je ľavica? čo je ľavica?

o j

pas! pes. hus. kus. syn. syr. koš.

mys. piš! les. se-no. so-va. svet.

svet-lo. slá-ma. slu-ka. liš-ka. ško-la.

ško-da. se-ver. slá-vik. šid-lo. klas.

vlas. vlast. sklo. sklep. slon. srp.

srst. strom. stru-na. slu-ko. o-so-la.

o-sa-da. šu-pi-na. to-va-ryš. ko-ši-

nár. šo-šo-ri-ca.

škola je budova. kostol je budova.

čo je stodola?

S Š

hus. huš! kos! koš. pas! paša. kaša. kosa.
rosa. noša. sluha. škola. škoda. stroj. vlast'.

šidlo. slnko. osoba. šupina.

plášť je odev. pilka je nástroj. sekera není kosa.
kosa není srp. slon je velký. myš je malá. les je hu-
stý. pes má dve uši. pes vyje. vence sa vijú. šošovica
je strukovina. šidlo je končité. sýkorka je vták. slá-
vik štebotá. slnko hreje.

ryby majú šupiny. kosť je tvrdá. jaké je maslo? čerešne sú
červené. vlas je tenký. smrk je tlstý. prst je malý. líška je
šelma.

*vrana letí, nemá detí, a my máme, nepredáme, pánbožkovi
darmo dáme.*

š š š š

či widiš tu hruffku? koho čakáš? stareho
strýca čakám. na dome je číslo. človek je
osoba. wela domow je osada, dedina, obec.

z ž

*voz. zem. vez. vež! važ. muž. zub.
jež. bež! ko-za. zi-ma zo-ra. že-na.*

ži-to. ža-ba. ru-ža. zvuk zvuk. zrak.
ži-vot. ží-žeň. za-jac. mo-zol. mo-
tíz. re-taz. ža-lost. zla-to. ar-no.
zre-tel. že-le-zo. o-zve-na. ze-le-ni-na.
ruža je květina. železo je kov.
arno padá.

Z Ž

rez. rež! raž. bež! jež. maz. maž! zi-ma.
zuby. žaba. žena. zora. ko-za. koža. život.
motúz. žalost. nožnice. praženica.

žaba skáče. zajac beží. zahradník obrezuje stromy,
koza je rohatá. daj pokoj nožnicám! zvuk počůť ďa-
leko. zeleniny varíme. zlato je kov. zlato je drahé.
zlato je žlté. život je nám milý. voda hasí žížeň.

kováci kujú železo. kožu potrebujeme na obuv. čizmy robí
čizmár. čo je ozvena? šetri si zrak!

ž ž

na voze sa vezeme. drevo sa reže. jež má
štyri nohy. ozvena je odrazený zvuk.

g

gu-ma. gu-la. fi-gel. fa-got. gá-gor.
gol-va. gra-nát. fi-gu-ra. ge-le-ta.
ta-li-ga. pa-pa-gáj. ge-ne-rál. gu-
mi-gu-ta. glg.

g

guľa guma. gágor. granát. figura. papa-
gáj. generál.

guľa je guľatá. guľaj guľu! taliga hegá. geleta je
drevená. čo figeľ, to groš. granáty sú drahé kamene.
generál je vojak. hus má gágor. goľva je malá ne-
hoda. papagáj je krásny vták. naučí sa mluviť, nežije
u nás.

na fagote sa hrá figura. je rezaná. na kabáte sú gom-
biky. vypil to na jedon glg.

G

brajte na gajdy! gajdoffku, gajdoš, gajduj
mi za groš! galiba je omýl.

ch

ach! och! chut. čuch. puch. duch.
dech. sluch. chrt. chríst. e-cho.
u-cho. su-cho. ti-cho. pj-cha. pi-chá.
so-cha. cha-sa. mu-cha chu-dj. klu-
chij. char-pa. cho-tír. ku-chár. ko-
řuch. vj-chod. ku-chy-ňa. chu-do-ba.
pa-cho-la. ro-pu-cha. pa-cho-lek. ři-
vo-čich.

ch

ach! dach. duch. sluch. chrt. chrúst. su-
cho. pichá. socha. mucha. chladno. hluchý.

charpa. kuchár. kuchárka.

slnko pichá. pýcha často hladuje. ticho! voli ťahajú
pluh. človek má uši. hrnec má ucho. Ťutuj hluchého!
od východu duje vetor. spevák má dobrý sluch. chrúst
je živočích. chrústi majú tykadlá. kuchár varí obedy

kuchárka varila kávu. holubi majú chochola

chalupa je maľučký domček.

ch

chlapci, hrajme sa!

hádala bych hádala, u koho bych badala, u
farasa, u marasa, daj mi moje zlaté prasa.

dx dž

sad. sádď! sá-dře. sá-dřem. had.

hádď! mlad. mlá-dxa. sa-dxa. sa-

dxač. cu-dzj. me-dxa. nüd-xa hrá-

dza. džu-ky ocho-dza. džbán.

džber.

dz dž

sad. sádž! had. hádž! mlad. mládza. sadza. núdza. nedza. sadzač. nehádž! džber. džbán.

sluko vychádza. medza je medzi rolami. núdza do roboty obudzá. kde je sadza? vymetajte sadzu! sadza sa chytí. kto je sadzač! mládza je otava. zomrel pán urodzený. pokoj prachu jeho! džuky sú orechy. jakkej barvy je med'? med' je rydzý kov. rolník rozhadzuje zrno.

dz dž

wyplat' mi moju mzdu! koste už tú mládzu!
džbán je na wodu. džber je na kwasnice.

ie ia iu

*zomrelému spievajú pieseň. ja som
žiak. moja sestra je žiacka. žiak*

*mosí byť usilovný. malý abecedár
je ku čítaniu. pero je ku písaniu.
ihla je ku šitiu. pec ohrieva chy-
žu. slnce svieti. mesiac svieti.*

ie ia iu

ovocie je chutné. nezralé ovocie je škodné.
drevo sa na oheň kladie. pes sa mosí uvia-
zať. zahradník pleje hriadky. tabuľka je
ku počtovaniu. čo je ku kresleniu? vták
lieta. kos je čierny. kone sú užitočné zvie-
ratá. nemocný užíva liek. chráň sa hrie-
chu! žiak píše úlohu. žiak uznal, že chy-
bil. plátno je biele. voda je priezračná.
sadza je čierna. listie je zelené. mlieko je
sladkasté. mlieko je kyslasté. povetrie ob-
čerstvuje. uhlie smrdí. po smiechu bý-
va plač.

*kolo vianoc sú dni krátke. mnohé zvieratá cez zimu
spia. slnko po poludni teplej svieti.*

ie ia iu

bážen božia je počiatok umenia. dieťa sa modlí. chrám boží je ku modleniu. dnes je sviatok, zajtra piatok. čo potrebujeme ku kúreniu?

ou ô

lúky sa vodou napúšťajú. veru verica
živí sa šaludou, bukvou a orech-
mi. som kresťan telom i dušou.
krišníci sa chlubia nepravosťou.
hlas zvonu ozýva sa celou dedi-
nou. to je môj otec. dom môjho
otca zhorel. koňe tahajú vâx.

ou ô

kôň nemôže chodiť po ľade. kôň je kovaný železnou podkovou. kôň má chomút. vôl

má járho. usilovnosťou sa zachránime pred núdzou. ovca nás šatí vlnou. olovo sa topí horúčnosťou. trst' je užitočná svojou ohybnosťou. ruža má ľúbežnú vôňu. bôb je rastlina. na strome je kôra. ostrý nôž nechytaj! čím sa kosí? kosou sa kosí. pravou rukou piš!

není žiadneho, kto by mohol žiť na veky.

OU Ô

toto je božia vôľa: modli sa a pracuj!
dobré dieťa počúva rodičov a učiteľov
samou milou vôľou.

ä

svätí sú účastní blaženosti nebeskej. seba poznať je najťažšie. pamätuj na smrť!

ä

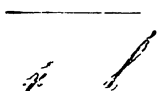
vôl je hovädo. hovädo zabije mäsiar. mäsiar nám dá mäso. mäso je tuhé. ovca nám

slúži mäsom. mäso ovčie je veľmi chutné. mäd je sladký. včely sbierajú mäd po kvietkach. tráva vädne. väža je vysoká. tento dom je na pätnásť metrov dlhý. smäd hasíme vodou. čím sa hasí vápno?

mäslo je mäké. červy majú mäku kožu.

ä

pamätuj človeče na to, že si popol a blato!
šwät' šwiatof!

*vĺča chytilo srňa. dlžka meria
sa na metre.*

í í

mladé kone sa musia zdržať. mladý vlk je vĺča. mladá srna je srňa. hora je vysoká. vršok je nižší. ruža má trne. deti, pozor pri kízaní! kízačka je nebezpečná.

í l

lovec zabil srňa. môj brat chytil vlčá.
zdržajte mladé kône!

k s u z

večer sa slnko k západu chýli.
ja chodím s bratom do školy u
chyži je náradie. z čoho sa cho-
torujú tehly?

k s v z

kedy sa chýli slnko k západu? s drevom,
slamou sa v zime kúri. kto len v sebe dô-
veruje, tomu sa práca nepodari. z papieru
viaže knihár knihy. vták má krydlá ku
lietaniu. ryba má plútvy ku plávaniu. vo
škole sa učíme. mne bolo v marci sedem
rokov. jazvec žije v jamách. ľudia idú z
kostola. papier sa robí z handier. s dva-
ciatimi pluhy môže sa porať veľa poľa.

f i w z

z jara oľo obĉerľtwuje, **w** lete dľawa tľňu, **w** jaseň potravu a **w** zime teplotu. ĉo je to? —

mľame ťtyri roĉnľe ĉasy: jaro, leto, jaseň a zimu. na jar trľava zo zeme puĉľ. obilie sa seje. kvetiny a stromy kvitnľ. — v lete obilie kvitne a zraje. seno sa na lľukach kosľ. ĉereľne, maliny a jahody zrajľ. — v jaseň opľda list zo stromov. z poľa, zahrľd a vľnohradov sa schovľva vľetko. obilie sa seje zas, — v zime niĉ nerľste. voda mrzne.

na rukľch mľam prsty. kol'ko prstov mľam? vľti sa zdrľzujľ v horľch. vlk je dravľ zviera. ovca nľm dľava vľnu. vľna sa prľde. z priľdze sa tkľ sľkno.

anjeli v nebi radujľ sa nad dieťatľm dobrľm.
bez ochoty zlľ roboty.
cieľ ĉloveka je nebe.
ĉakaj ĉasu, jľk hus klasu.
dobrľ poĉiatok, polovic prľce.
ebenovľ drevo je najťaľľšie medzi drevľmi.
figy rastľ v teplľch krajinľch.
gazella je koze podobnľ.
hlad je najlepľľ kuchľr.
ĉceľ-li dlľho ťitľ, ĉti rodiĉov svľch.
jakľ roboty, takľ plat.
koho mľame milovatľ? kaľdľho ĉloveka.
lľska lľsku budi.

majte vo vážnosti starý vek.
najväčšia chudoba je lakomstvo.
opatrnosti nikdy nezbyva.
post sa v piatok a svät sviatok!
rychle kto dáva, dáva dvakrát.
smrť a sen sú bratia.
šťastie bez rozumu není nič.
tak bud' živ, jako bys mal zajtrá umreť.
umenie je poklad, ktorý nezahynie.
veliké veci mávajú často malý začiatok.
zlato sa ohňom skúsa, priateľ nešťastím.
žiaden hlúpy v lekárni rozum nekúpi.

II.

V

Vencel. Vincenc. Vendelin.

Viliam. Viktor. Veronika.

Viktória. Vilma. Valéria.

Vit. Vojtech.

toto sú krstné mená.

Vencel a Veronika chodia
spolu do školy. Vendelin píše.

Vilma vie už variť. Viktor sa
obratne lopduje.

V

Viliam, máš tabuľku? Vezni si kamenček! Viliam, tiahni niekoľko čiar na tabuľku! Viliam máš vôľu kresliť?

Vilma a Veronka byly sestry. Vilma sedela a plietla. Veronka chodila po poli a sbierala kvety. Veselo bežala s nimi domov. Vilme ich darovala. Veronka veľmi milovala svoju sestru.

W

W noci mesiac svietiava, wo dne náš slnko ohriava.

U U

Urban. Urbik. Urbika.

aj toto sú krstné mená.

Urban je hodný chlapec.

Urbika je pracovitá dievča.

Ulrika a Valéria usporiadajú chyžu. Vendelín stráži bábäranku. Vyčinite a chyže tie obťažne muchy!

U Ú

Ulrika, vezni metlu! V chyži a vo dvore zmet' smetí; potom si sadni Ulrika, a obieraj bôb!

Vendelín a jeho kamaráti sa hrali na ulici. V tom sa približoval k nim pocestný. Vyzvedoval sa na obecný dom. Vendelín ho ta zaviedol. Vratiac sa, zas bral účasť vo hre.

u ú

Uhorsko je drahá vlasť naša. — Utorok je druhý deň w týdni. — Urodilo sa obilie, bude lacno.

C Ć
Cecilia. Cyrill.

jaké sú toto mená?

Cyrill čisti maštal. Cecíliu doma Cilkou menujú. V krovine spieva slávik.

Vydal sa pocestný na cestu; ohliadol sa z daleka nazad. Úsko mu bolo rodičov opustiť.

C Č

Čušte deti, pozorujte na mňa! Čo trkocete ustavične? Čerešne sú červené. Čučorietky sú modré!

Ulrik bol nepozorný chlapec. Často sa hral s Cilkinou bábikou. Ulrik švihal bičom. Cilku ušlahol do tvári. Cilka začala plakať. Ulrik obanoval svoju nepozornosť. Cilka mu odpustila, nehnevala sa na neho.

Cica, cica, zlá cica! id' preč, neltž mi líca, skorej sa nemôžem s tebou hrať, až keď budem moju úlohu znat.

Č Č

Švičenie dáva umenie.
Čoho sa majú dievky varovať?

Č Č

Ondrej. Otokar. Otto. Otilia:

povedzte aj iné krstné mená!

Otilia sa rada bavi u zahra-
de. Ondrej obrezáva ovocné stro-
my. Otilia uväzuje podlubie. O jako
je to krásne, keď dievky pracujú.

Cifrované šaty veľa stoja.

Viete čo, choďte jednoducho!

O Ó

Čo tu robíte? Opatrujeme si naše štepy. Či len morulkové štepy máte? Veru aj iné máme. Veľmi dobrého druhu čerešne a breskyne máme.

Otilia mala kvetinovú hradu. Ona mala aj dobrú matku. V nedeľu šla jej matka do kostola. Otilia uviazala za ten čas kytku zo svojich kvetín. Vložila kytku do vody a postavila ju na matkin stôl. Ó, jako sa tešila Otilia, že sa tá kytka jej matke ľúbila.

D S

Dobrodružstvá naučís sa čnosti.
Dvce sú užitočné zvery.

E É

Eva. Eliáš. Emília Emma.
Ezechiel. Emanuel. Eteľka. Enoch.
povedzte mužské krstné mená!
• udajte ženské krstné mená!

*Eva rada chodí do kostola.
Eliáš ta tiež každodenne ide.*

Otokar a Cyrill pekne spievajú. Emma, Valéria a Ulrika viju vence na svätý kríž.

E É

Už prišiel velebný pán farár? Veru prišiel! Už aj spievajú! Vendelín bude najsamprv odpovedať. Vieš, kto bude za nim nasledovať? Emília, Cilka, Ulrika a Valéria.

Viliam dostal od otca pekný ružový peň. On ho zasadil, ale neopatroval. O nedlho počal stromček schnúť. Viliam ho vyhodil zo zahrady. Otto, chudobný chlapec, zanesol ten polosuchý stromček domov. V zahrade ho zasadil, polieval a opatroval. Veru to bolo aj vidno! O nedlho pekné ruže nariastly na malom ružovom stromčeku. Ó, jako sa tešil tomuto chudubný chlapček!

Ě Ě

Ewanjelium je slovo božie. — Europa je
časťka sweta.

G

Gäbriel. Gedeon. Gizela. Ge-
noväva. Gordiän. Gregor. Gaš-
par. Gejra. Gustär.

Gregorov otec je rolnik. Gä-
brielov stolär. Gizelin kožušnik.
Gedeon a Gordiän sú učňovia.
Ondrej usporiaduje dielňu. Ur-
ban klade nástroje na miesto. Ve-
ronika vymeta dielňu.

G

Genovéva uvarila obed. Gedeon ho zanesie žencom. Gregor je chytrý v robote. Viktor a Cyrill veľa zkúsili vo svete.

Gizela a Vít sa hrali. O chvíľu sa ohlásil malý školský zvonček. Vít sa zaraz pobieral do školy, Gizela ho prosila, aby nešiel. Vít jej vyrozprával, jak dobre je chodiť do školy. Vo škole sa možno veľa naučiť. Gizele sa toto páčilo. Ona by bola cheela rada vidieť školu. Vít ju vzal zo sebou. Od tohto času často vyprovádzala Gizela Víta. Gizela zostala konečne tiež žiačkou.

G

Gábiel archanjel priniesol posolstvo
z neba.

I J

Imrich. Iona. Ida. Ignác.

Irabella. Iván. Izidor. Irena.

Jakub. Ján. Jozef. Julia. Justi-
na. Julianna.

*Pridor je môj brat. On tiež
kosit. Jozef kope vo vinici. Ignác,
Ján. Trena a Jakub šli k nemu
na zárobky.*

I J

Či napojil už kočiš kone? Veru už napojil! Či ich už aj zapriahol? Áno zapriahol. Vo mene božom si teda sadnime!

Včelička malá, do vody padla. Jej život bol v nebezpečenstve. Jedon holub to spozoroval. Uhodil ratolesť do vody. Včelka vyliezla na ňu, a oslobodila sa. O chvíľu prišiel poľovník. Vzal si holuba na cieľ. Včelička keď toto videla, pichla do tvári poľovníka. Guľka letela pomimo; to život holuba zachovalo.

3

**Jakub mal dvanásť synov.
Ježišovo učenie nepominie.**

Z Z

Zachariáš. Zuzanna. Zigmund.

Zofia.

*Zuzanna, Plona a Zofiu
bývajú na dedine. Často chodia
do mesta. Ujec Zachariáš ich
ta vozí. Koleniny, maslo, syr,
kuriatka a všeličo inšie ta nosia
na trh. V meste majú takéto veci
dobrú cenu.*

Z Ž

**Žigmund a Gašpar boli siroty. Zo-
mreli im rodičia. Ján gazda ich vzal k sebe.**

Žigmund rád pracoval. Zostal z neho sta-
točný človek. Gašpar vyhybal robote. Zo-
stal tulákom. Vodilo sa mu zle.

Vonku mrzne. Vetur duje. Ó, jako je v taký čas
dobré v teplej izbe! Zachariáš číta. Zuzanna píše.
Žigmund sa hrá s dreveným koňom. Izabella oblieka
paničku. Oni zapomenú celkom na zimu. Čas sa míňa
v teplej chyži.

3 3

Žito už dozrelo.

Záhalka je počiatok všetkých neprávosti.

K K

Karol. Katarina. Klára.

Klotilda. Koloman.

Karel. Kostivít. Koristar.

Kanka. Helena.

Klotilda býva medzi vrchami.

Jej sestra, Helena, vydala sa na
dolniu zem. Často myslia na seba
tieto dobré sestry. Klotilda sa zjedna
konečne s hospodárom Parolom. Ce-
stujú. I dovierli sa na dolniu zem.
Helena, tešíš sa, pravda, že môžeš
vidieť svoju sestru Klotildu?

K H

Kde ste chodily Katerino a Hermino?
Jahody sme sbieraly na kraji lesa. Komu
ste venovali tie jahody? Či neviete, že
máme lúbu matku? — Jej ích nesieme
Ona nás veľmi miluje. Zavďačiť sa jej
chceme tiež dačím.

Jahniatko pošetile poskakovalo. Výstrahu mu na
darmo dávala matka. Ono nič nedalo na jej slová.

Čo mu bolo v ceste, všetko preskočiť chcelo. Jedon-
raz chcelo tiež veľkú skalú preskočiť. Jaj, to sa mu
nepodarilo. Zlomilo si nohu.

A S

Rozípyšť je jedovatá bylina. Hádaly
sa hviezdy, ktorá by z nich lepšie svietila;
vyšlo slnko, hneď sa hádka skončila.

Wojáčok som malý, na prúte sa nosím;
keď ale narastiem, na veľkého skočím.

T T T

Tomáš. Terexia. Tekla. Titus.

Tvorimir. Tobiáš.

Filip. Fabián. Florián. Fraňo.

Ferdinand.

Tobiášovi hospodárovi sa uro-
dilo veľa konopi. Jeho manželka

a druhé ženy ich zrobity. V zime ich priadly. Keď tkáčovi prišla potom priadza. Tkáč spravil plátno z priadze. Vystrelil plátno na trávnik a bichľil ho. Terexia gazdina šila z neho konečne košeľe.

T Ľ F

Hniezdily sa lastovičky pod strechou. Vajičká maly v hniezde. Z vajičiek sa vyľahly mladé lastovky. Veľmi starostne opatrovaly staré lastovičky svoje mladé. Konečne vyriastly aj mladé. Opustily hniezdo. Keď prišla zima, odstěhovaly sa so starými lastovičkami. Tam šly, kde nikdy nebýva zima. Keď prišlo jaro, navrátily sa zas.

Čarokrásna lastovičko, zobuď ma zajtra ránučko, zaklopať mi na okno, budem vedieť, že si ty to.

T T T

Tulipány majú cibulovitú foreňu.

Tichá voda, brehy podmyva.

Tisy rastú w teplých krajinách, a majú
ustawičné owoce.

P B R

Pavel. Petor. Paulina. Petro-
nella. Pius. Ponkrác.

Borivoj. Božena. Barbara.

Beneš. Bernát. Blažej.

Bohuslav. Bonifác.

Ráfael. Regina. Rebeka.

Rehor. Rudolf. Roxina.

Borivoj garda je rolnik. On aj sluhov drži. Robi celý deň s nimi. Jemu sa aj lepšie vodi, nežli Pavlovi. Tento necháva všetko na sluhov. On sa chytá zriedka do roboty.

B P R

Brat Rudolf šiel na jarmok. Viezol žito predat'. Raž by sme mali tiež napredaj. Táto teraz nemá ceny. Ja ledva čakám, žeby aj za túto otec dačo utržil. Kabát mám už zodraný. Otec mi len za odpredanú raž môže kúpiť nový kabát.

Ráfael bol pastierov syn. Pásol bäránkov. Bärán-ci sa mu pásli. On za ten čas piskal na fujare. Tak sa mu minúl čas. Prišiel čas napájania. Ku žriedlu ích dohnal. Veselo strávili deň. Radostne sa vrátili domov.

Čo je niekdy veľké a niekdy malé,
ale vždy na jedon strevíc (stopu) dlhé?

B B H

Bozdraw **B**án **B**oh!

Boh bol od wefow. **B**oh bude na wefny. **B**oh je wečný. Rečiam cudzým uč ja pre potrebu, ale materinskú reč miluj nado wšsetky, a mluw ňou k **B**ohu!

S S L L

*S*aul. *S*amson. *S*idónia. *S*amko.

*S*ilvester. *S*lavko.

*S*tefan. *S*imon. *S*ebesta. *S*ala-

mon. *S*arolta.

*L*adislav. *L*ibuša. *L*eopold. *L*a-

zar. *L*ucia. *L*udovit.

V deň svätej Lucie pekávajú
 pagáčky. Sidkina matka piekla
 tiež. Štefanova ale nemohla piecť,
 bo nemala ničoho. Štefan bol do-
 brý chlapec. Často pomáhal Sid-
 ke nosiť vodu. Sidka rozdelila o
 nim pagáčok.

S Š L L'

Ladislav a Silvester pásli kravy. La-
 dislav bol by rád jedol pečené zemiaky. Po-
 vzbudzoval Silvestra, aby priniesol krum-
 ple zo susedovej role. On chcel za ten čas
 spraviť oheň. Silvester ale nešiel pre ze-
 miaky. Bez dovolenia sa nechcel dotknúť
 cudzých krumplí. Ladislav nahliadol tiež

že sa to robit' nesmie. Od teraz si nepomyslel na takéto veci.

Sedí pán na streše, fajči a nekreše. Čo je to? —

Sedí pani na vrátoch, v deviaty kabátoch. Čo je to? —

S Š Œ Œ

Starca neopomeň ctit', slyš ho, chceš-li
múdrym byť.

Swätý Štefan bol prvý kráľ Uhorský.
Lenocha hania ľudia.
Ľudovít bol kráľom.

D D

Dániel. Dávid. Dorota.

Durko.

Durko bol ešte veľmi malý.
Celý deň sa len hral. Vysta-
vil si dom, stodolu a sypáreň. Vox
mal tiež. Zapriahol do neho dre-

vené kone. Konečne uriazal aj
povraz na kone. Tiahol ich spolu
aj s vozom. Takto sa zabavoval
Durko.

D D'

Kopijníci prišli do dediny. Videl ich
aj Dávid. Títo vojáci sa mu páčili. On
chcel byť tiež takýmto vojákom. Vzal si
trst'. To bola jeho pika. Vzal ešte aj dru-
hú. To bol meč. Vysadol na tretiu. Kopij-
ník nemôže peši bojovať. Fúkol do nálev-
níka. Tým dal znamenie k bitke. Ohnivý
kôň počal sa spínať. Dávid sa tiež rozoh-
nil. Šablou pozotínal žihľavu. Pikou pre-
pchol plot. Konečne nastal pokoj. Hrdina
Dávid sadol si ku hrncu s kyslým mliekom.

D D

Dobrá vec sa sama chváli.
Dedovia sú starí ľudia.
Dateľ drevo kluje.

A A

Adam. Abel. Anna. Antonín.

Adela. Andrej. Augustín.

Aranka. Arnold. Agnes.

Adela líbila veľmi ovocie. Šla
jedonkrát do vinice. Veľké množ-
stvo nezralého ovocia ležalo pod
stromami. Adela si nasbíerala
plnú västerku. Aj zedla veľa.
Ale nezralé ovocie jej uškodilo.
Onemocnela. Lahnúť si musela.
Potom dlho nemohla jesť ovocie.

A Á

Augustín sa rád kĺzal. Cez jednu noc zamrzlo jazero. L'ad ale nebol ešte dost' silný. Augustín si na to nepomyslel. Išiel na ľad. L'ad sa preboril pod nim. Augustín sa skoro utopil. Ale ho vyslobodili. Trasúci šiel domov. Bol dlho nemocný. Škoda bolo s kĺzaním sa tak náhlit'. Ešte mohol čakať.

Včelička je nie paškrtná. Schránlivá a opatrná. Z nej si máme príklad brat', a my tiež tak vše konat'. Ktorý pán nenosí nohavice? —

U Ú

Udam bol prvý človek.

Ušia je kolíska pokolenia ľudského.

N N M

Noe. Naím. Názaret. Niko-
dém. Naňo. Naňko.

Maria. Marta. Martin.

Magdaléna. Michal. Mikuláš.

Milán. Method.

Magdaléna mala viac bratov.

Rodičia ju tak milovali, jako svoje ostatnie detky. Keď dostaly ovocie, alebo dačo inšie, Magdaléna nebola nikdy so svojim spokojná. Jedonraz dostaly po dvoch jablčkách. Magdaléna zas nebola spokojná so svojima. Matka jej vrata jablčká Malé dievča ich plačúc pýtalo naxpäť. Nedostalo ich.

N Ň M

Na kopci bola sanica. Nikodém si pri-niesol sánky. Mal vôľu sánkovat' sa. Pu-stil sa dolu kopcom. Sánky sa prevrhly. Nikodém sa zahrúžil do veľkého sňahu. On si toho ani nevšimnul. Sadol si znovu. Teraz sa veselo pustil dolu kopcom.

V lete stojí slnko veľmi vysoko. Dni su dlhé. Noci sú krátke. Povetrie je teplé. Nekdy je aj búrka. Blíska sa. Hrmí. Pustí sa dážď. Po ňom sa všetko občerstvi. Pažite a lúky sú plné kvetin. Nekdy je v lete aj sucho. Je veľká horúčosť, a žiadon dážď. V takýto čas ubýva voda. Ba nekdy vyschnú aj studne. Veľké sucho škodi siatinám.

Na zemi stojí lipa, na lipe stojí konopa, na ko-nope stojí hlina, v hline leží zelina, na zelíne leží sviňa. Čo je to? —

N N M

Noe mal troch synov.

Nemý ukazuje, aby mu rozumeli.

Maria je matka Kristova.

Miluj blížneho, jako seba samého.

Ch

*Chceš-li byť dlho živý, cti
rodičov svojich.*

*Chrt je pes. Chrústi lietajú
v mesiaci máji. Chalupa je malý
dom. Charpa rastie medzi obilím.*

*Chvál každý duch Hospodi-
na, uderila dvanástá hodina!*

Ch

Chladný vetor duje od severu.

„Máš-li väčších dobrodincov medzi zviera-
tami, nežli nás?“ pýtala sa včela človeka.
„Áno,“ odpovedal človek. „A koho?“ pýtala
sa včela. „Ovce,“ odpovedal človek. Ovčia
vlna je potrebná, mäd je len príjemný.

Ch

Chráň sa zlého, a čiň dobré.

Dz

Dz

Dż

Dzierzony sú včelné úly.

Dž

Dž

Dż

Džuky sú zo zeme vyorané orechy.

Anjeli sa podobajú viac Bohu nežli ľuďom.

Boh bol od vekov a bude na veky.

Cieľ náš je poznať Boha, jeho spravodnosť, a obsiahnuť
večné blahoslavenstvo.

Čistý buď, čisté reči mluvi!

Dúha na oblohe je tak krásna, že ju musíme ob-
divovať.

D'akovať máme Bohu, za jeho dary.

Evanjelium je obsah slova božieho.

Faleš, podvod, klamy trestajú sa samy.

Galilea je otčina Syna božieho.

Hodina smrti žiadnemu není vedomá.

Chváľ cudzinu, ale nehaň domov.

Izidor bol roľník, viedol bohumilý život, teraz je medzi
anjelmi v nebi.

Jozef bol pestún Ježisa Krista.

Kto stojí o cudzé, prichádza o svoje.

Leňoch kradne deň, zlodej peniaze.

Milovať budeš Boha nadovšetko a blížneho jako seba samého.

Nebe je nádej kresťanov.

Od dobrých ľudí naučíš sa čnosti.

Ó, chráň sa hriechu prvého, len tak sa sprostíš druhého.

Po každej práci pomysli na Boha.

Rozum koho nevedie, toho škoda povedie.

Svet je pole, na ktorom pre večnosť sejeme.

Šlechtný život, je dlhý život.

Tak buď živ, jako bys mal zajtra umreť.

Ľelo umiera, duša neumiera.

Učenie Ježišove na veky nepominie.

Úfanie v Boha buď nám jedinkou pomocou a potechou v nebezpečenstvách.

Vôľa božia je, aby deti milovaly rodičov.

Zlý človek je jako uheľ, bárs aj nepáli, ale čierni.

Život náš je neustále putovanie.

Slovenská abeceda.

1. Malé litery.

Písaná abeceda:

a á ä b c č

Tlačená čili latinka:

a á ä b c č

Nemecká čili švabach:

a á ä b c č

d d' dz dž e é f g h ch i í j

d d' dz dž e é f g h ch i í j

d d' dz dž e é f g h ch i í j

k l l' l m n ñ o ó ô p r r'

k l l' l m n ñ o ó ô p r r'

k l l' l m n ñ o ó ô p r r'

s š t t' u ú v y ý z ž.

s š t t' u ú v y ý z ž.

ſ ſ̄ t t̄ u ú w v y z ž.

2. Vel'ké litery.

Pisané: *A A A B C C D D*

Latinka: **A Á Ä B C Č D D'**

Švabach: **A A A B C Č D D'**

D_x D_z E É F G H I Í J K

Dz Dž E É F G H I Í J K

Dž Dž Ę Ę Ɔ Ɔ 5 3 3 3 R

L Ľ Ĺ M N Ń Ó Ô P

L Ľ Ĺ M N Ń Ó Ô P

Q Q Ę M N Ń D D S P

R R S Š T Ť U Ú V Y Ý

R R S Š T Ť U Ú V Y Ý

R R Š Š Ť Ť u ú W W Ɔ

Ť Ť

Z Ž

3 3

Ja mám dve mená. Moje prvé meno je — Ono sa menuje krstné meno. To som pri mojom pokrsteni dostal.

Moje druhé meno je — Toto je rodinné meno čili priezvisko. Toto meno som dostal od otca. Aj môj otec sa menuje. *)

Hunyadi. Zrinyi. Šimor. Károlyi. Pauler. Andrášy. Scitovský. Ipolyi.

Toto sú priezviská.

Vilma. Ulrich. Cecília. Eva. Juraj. Karol. Jozef. Žigmund. Tomáš. Lucia. Magdaléna. Petor. Rozália. Antonin. Silvester. Michal. Maria. Florián. Arnold. Blažej. Gábiel. Anastasia. Zuzanna. Žofia.

Toto sú krstné mená. **)

Krstné mená a priezviská sa veľkou začiatočnou písmenou musia písať.

Cudzé písmeny:

q Q q Q q Q

Quítancia (Kvitancia) čili uspokojenka je jedno písmo. Quadalquivir je rieka. Quirín je meno osoby.

x X X x x X

Xerxes (Kserkses) bol mocný kráľ.

*) Na toto cvičenie nech zvláštnu pozornosť obráti učiteľ. Pri čítaní nech povie každý žiak tam, kde povedať má, svoje krstné meno, a priezvisko.

**) Daj veľa krstných mien a priezvisk pomenovať.

Naša vlasť je Uhorsko. Toto je na mnoho žúp po-
delené. Najväčšia medzi nimi je župa Biarská. Najvyšší
vrch v nej je Tatra. Najznamenitejšia hora je Bakoň.
Najväčšia rieka je Dunaj. Najväčšie jazero je Balaton.
Hlavné mesto je Budapešť.

*Mená krajin, žúp, vrchov, hôr, riek, jazer, miest,
musia sa veľkou začiatočnou písmenou písať.*

*Prvý hlas vo vete sa musí tiež veľkou písmenou
písať.*

U 149001

V Budapešti.

Tlačom spoločnosti »Athene« ms.

149001